

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. директора ІПМ НАН України

Чл.-кор. НАН України

Г.А.Баглок

СХВАЛЕНО:

Вченою радою ІПМ НАН України

Протокол № 6 від 24 жовтня 2023 р.

ПОЛОЖЕННЯ

**про розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд освітніх програм в
Інституті проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Це Положення визначає процедуру розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду освітніх програм (ОП) третього освітнього рівня – доктора філософії (PhD) в Інституті проблем матеріалознавства ім. І.М. Францевича Національної академії наук України (далі – Інститут).

1.2. Основною метою Положення є забезпечення відповідності ОП сучасним вимогам науково-дослідної діяльності, ринку праці, а також стандартам вищої освіти України для сприяння підготовці висококваліфікованих фахівців, здатних до самостійної інноваційної та наукової діяльності.

1.3. Розроблення та перегляд ОП здійснюється на основі державних стандартів освіти, наукових інновацій, рекомендацій роботодавців і міжнародного досвіду. Це дозволяє забезпечити адаптацію програми до сучасних викликів та глобальних тенденцій.

1.4. Рішення про відкриття ОП у рамках ліцензованої спеціальності схвалює вчена рада Інституту у відповідності з законами України, статутними документами Інституту та цим Положенням.

1.5. Реалізація Положення спрямована на забезпечення високої якості підготовки здобувачів ступеня доктора філософії, їх конкурентоспроможності на вітчизняному та міжнародному рівні.

1.6. Положення поширюється на всі структурні підрозділи Інституту, залучені до розроблення та реалізації ОП. Всі підрозділи несуть відповідальність за якість освітнього процесу та наукової складової.

1.7. Положення розроблено на підставі таких документів: Закон України «Про освіту»; Закон України «Про вищу освіту»; Національна рамка кваліфікацій; Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG); Методичні рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; Tuning Educational Structures in Europe, TUNING.

2. ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ, СТРУКТУРИ Й ОФОРМЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

2.1. Зміст ОП

Зміст ОП визначається законами України, відповідним стандартом вищої освіти та рекомендаціями НАЗЯВО. Обов'язковими складовими ОП є:

- *загальні відомості*: назва програми, рівень вищої освіти, обсяг кредитів ECTS, мова навчання, наявність акредитації;

- *мета програми*: короткий опис цілей програми, зосередження на підготовці здобувачів до проведення самостійних наукових досліджень, для конкретизації ключових аспектів навчання;

- *основні компетентності*: перелік інтегральних, загальних і фахових компетентностей, які здобувач повинен набути в процесі навчання. Це визначає необхідні знання та навички для успішного виконання наукових завдань., Національній рамці кваліфікацій, потребам ринку праці та академічної спільноти;

- *перелік навчальних дисциплін*: із зазначенням їх обсягу в кредитах ECTS, форм викладання (лекції, семінари, практичні заняття), типу (обов'язкові, вибіркові, факультативні) та форм контролю (іспити, заліки). Відповідність дисциплін цілям програми забезпечує її ефективність;

- *заплановані результати навчання*: конкретні знання, вміння, навички, компетентності, що будуть сформовані у здобувача після завершення навчання.

Науково-дослідна складова: опис основних етапів та вимог до наукових досліджень здобувачів, включаючи тематику дисертацій. Науково-дослідна складова є центральною частиною ОП.

Особовості формування індивідуальної освітньої траєкторії: мають бути вказані шляхи індивідуалізації освітнього процесу для врахування фахових інтересів та ефективної підтримки науково-дослідної роботи.

Вимоги до захисту дисертації: критерії до оформлення, захисту та публічного представлення дисертаційної роботи для уніфікації процесу підготовки та захисту дисертації.

2.2. Структура та оформлення ОП

2.2.1. До структури ОП входять:

- Титульний аркуш.
- Передмова.
- Профіль ОП.
- Перелік компонент ОП, їх логічна послідовність.
- Форма атестації здобувачів вищої освіти.
- Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП.
- Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП.

2.2.2. Титульний аркуш

Титульний аркуш є офіційною першою сторінкою ОП, що містить основну інформацію про документ. Він включає:

- Тип документа, який засвідчує його офіційний статус.
- Назву ОП, що визначає її зміст та спрямованість.
- Код та найменування спеціальності.
- Шифр та назву галузі знань, до якої належить відповідна спеціальність.
- Дані щодо затвердження програми: дата прийняття вченою радою Інституту, дата введення в дію, номер відповідного наказу та підпис директора Інституту.
- Місце видання та рік, що вказують на офіційну публікацію документа.

2.2.3. Передмова

Передмова містить інформацію про процес розроблення ОП, її авторів та залучених експертів. У цьому розділі вказуються:

- Склад робочої групи з розроблення ОП, зокрема прізвища, імена, наукові ступені та вчені звання членів групи. Якщо до розробки залучалися

здобувачі вищої освіти, додається інформація про їхній рівень освіти та назву ОП.

- Рецензії: у разі залучення експертної оцінки ОП подається перелік рецензентів із зазначенням їхніх прізвищ, імен, посад та організацій, в яких вони працюють.

2.2.4. Профіль ОП

Профіль ОП є фундаментальним документом, що визначає концепцію, структуру, зміст та очікувані результати підготовки фахівців за відповідною спеціальністю. Він включає наступні розділи:

Загальна інформація – наводиться базова інформація про ОП: назва, рівень вищої освіти, код та найменування спеціальності, спеціалізація (за наявності), галузь знань, кваліфікація, нормативний термін навчання, мова викладання тощо.

Мета ОП – формулюється стратегічна мета програми, яка відображає її спрямованість на підготовку фахівців певного профілю, розвиток їхніх професійних компетентностей та відповідність сучасним вимогам ринку праці й академічного середовища.

Характеристика ОП – описуються ключові особливості програми, включаючи міждисциплінарні зв'язки, баланс між теоретичною підготовкою та практичними навичками, можливості проходження стажувань, виконання наукових досліджень та застосування сучасних методів навчання.

Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання – визначаються перспективи працевлаштування випускників у відповідних галузях, можливості для кар'єрного зростання, варіанти подальшого навчання, включаючи вступ до магістратури, аспірантури та участь у міжнародних ОП.

Викладання та оцінювання – наводиться інформація про основні методи навчання, зокрема лекції, практичні заняття, лабораторні роботи, проектна діяльність, а також механізми оцінювання знань, включаючи поточний контроль, підсумкову атестацію та критерії оцінювання.

Програмні компетентності – окреслюється набір загальних і спеціальних компетентностей, якими повинен володіти випускник, включаючи

професійні навички, соціальні, комунікативні, дослідницькі та управлінські здібності.

Програмні результати навчання – формулюються очікувані результати навчання, що описують рівень знань, умінь та навичок, які здобувач освіти повинен продемонструвати після успішного завершення програми.

Ресурсне забезпечення реалізації ОП – описуються кадрові, матеріально-технічні, інформаційні та навчально-методичні ресурси, необхідні для ефективного впровадження програми, включаючи наявність сучасного обладнання, електронних освітніх платформ та доступу до наукових баз даних.

Академічна мобільність – визначаються можливості для міжнародного співробітництва, участі у програмах обміну, стажувань та академічних партнерств, що сприяють розвитку міжнародного досвіду студентів та їх професійних навичок.

2.2.5. Вимоги до формулювання програмних результатів навчання

Мета та програмні результати навчання ОП повинні бути узгоджені з місією та стратегією Інституту, враховувати очікування стейкхолдерів, тенденції розвитку спеціальності, вимоги наукового співтовариства та ринку праці, а також досвід аналогічних національних і міжнародних програм. При визначенні програмних результатів навчання необхідно враховувати наступне:

- вони мають відображати кінцеві компетентності, що здобувач освіти повинен продемонструвати після завершення ОП (знання, навички, вміння застосовувати теорію на практиці);
- набір програмних результатів має підкреслювати унікальність і специфіку ОП, роблячи її конкурентоспроможною;
- до уваги береться як міжнародний досвід, так і досвід державних закладів освіти та найкращі практики у підготовці фахівців відповідної спеціальності.

Програмні результати навчання повинні відповідати таким критеріям:

Конкретність – достатньо деталізовані, чітко сформульовані та зрозумілі для всіх зацікавлених сторін.

Об'єктивність – нейтрально сформульовані, без суб'єктивних чи надто амбітних оцінок.

Досяжність – реалістичні з точки зору наявних ресурсів і часу, необхідного для їх досягнення.

Корисність – повинні відповідати рівню вищої освіти та запитам суспільства й роботодавців.

Відповідність – узгоджені з кваліфікаційними вимогами та професійними стандартами.

Стандартизованість – визначати чіткі вимоги, які мають бути виконані здобувачами освіти.

2.2.6. Перелік компонентів ОП та їх логічна послідовність

Тут зазначаються обов'язкові компоненти ОП, зокрема навчальні дисципліни, практики, процедури атестації, захист кваліфікаційної роботи. Також вказується обсяг у кредитах ЄКТС і форми підсумкового контролю. Структурно-логічна схема ОП має відображати логічну послідовність компонентів.

Обсяг ОП та її компонентів повинен відповідати вимогам законодавства України, нормативним документам щодо навчального навантаження та стандартам вищої освіти. Зміст програми має демонструвати чітку структуру, а освітні компоненти мають утворюють взаємопов'язану систему для досягнення заявленої мети та програмних результатів навчання.

ОП повинні передбачати практичну підготовку здобувачів вищої освіти, що дозволяє набуті компетенцій для професійної діяльності, забезпечувати не тільки фахову підготовку, а й розвиток комунікативних навичок (soft skills), сприяти гармонійному розвитку особистості, формуванню активної громадянської позиції.

2.2.7. Форма атестації здобувачів вищої освіти

У розділі зазначаються наступні аспекти:

- Форми атестації здобувачів.
- Вимоги до кваліфікаційної роботи.
- Вимоги до публічного захисту.

2.2.8. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам ОП

Матриця відображає взаємозв'язок між компонентами ОП та запланованими компетентностями. Одна компетентність може відповідати кільком компонентам програми.

2.2.9. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами ОП

Матриця показує взаємозв'язки між програмними результатами навчання та компонентами ОП, що забезпечують досягнення цих результатів.

2.2.10. Перелік нормативних документів, на яких базується ОП (за потреби)

Зазначаються національні нормативно-правові акти, міжнародні документи та документи Інституту, які регулюють функціонування ОП.

2.2.11. Пояснювальна записка (за потреби)

Пояснювальна записка містить додаткову інформацію та рекомендації для користувачів, що не є обов'язковими. Вона складається у довільній формі без необхідності погодження чи затвердження. Зазвичай містить матриці відповідності компетентностей та результатів навчання стандартам і дискрипторам НРК.

3. ПРОЦЕДУРА РОЗРОБЛЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

3.1. Формування проєктної групи

3.1.1. З метою розробки ОП за конкретною спеціальністю та рівнем вищої освіти наказом директора Інституту створюється проєктна група. До складу проєктної групи входять провідні наукові співробітники Інституту, які мають досвід у відповідній галузі. Додатково до розробки ОП можуть бути залучені:

- представники роботодавців або галузевих організацій, які можуть надати актуальну інформацію про вимоги до випускників;
- здобувачі вищої освіти, які мають досвід навчання за відповідними напрямками, для врахування перспектив здобувачів освіти;
- зовнішні експерти, в тому числі, іноземні.

3.1.2. Головою проєктної групи є гарант ОП – науково-педагогічний або науковий працівник, який/яка працює за основним місцем роботи, несе відповідальність за якість ОП, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною чи спорідненою до ОП спеціальністю, або належний досвід роботи в галузі.

3.2. Розроблення проєкту ОП

Розроблення ОП є комплексним процесом, що спрямований на створення якісної, конкурентоспроможної та відповідної до сучасних вимог вищої освіти програми підготовки здобувачів. Цей процес передбачає кілька ключових етапів, що забезпечують узгодженість цілей навчання, змісту дисциплін, методів викладання та оцінювання:

- визначення концепції ОП;
- формування структури ОП;
- розроблення програмних компетентностей та результатів навчання;
- розробка змісту навчальних дисциплін;
- узгодження ОП із зацікавленими сторонами.

Для відповідності проєкту ОП формальним показникам якості, необхідно провести оцінку відповідно критеріїв, наведених в Додатку 1.

3.2.1. Визначення концепції ОП

Початковий етап передбачає формулювання загальної концепції програми, визначення її місії та основних цілей. На цьому етапі враховуються стратегія розвитку та пріоритетні напрямки досліджень Інституту, міжнародні освітні стандарти, актуальні вимоги ринку праці, а також досвід аналогічних програм провідних вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти. Важливо, щоб програма відповідала освітньо-кваліфікаційним рівням, вимогам галузевих стандартів та перспективам розвитку спеціальності.

3.2.2. Формування структури ОП

Розробка структури ОП передбачає визначення обсягу навчального навантаження, переліку обов'язкових і вибіркових дисциплін, балансуванню теоретичної та практичної складової навчання, розподілу кредитів відповідно до Європейської кредитно-трансферної системи. Визначається логіка побудови освітнього процесу, узгодженість між дисциплінами, необхідність міждисциплінарних зв'язків та практичної підготовки.

3.2.3. Розроблення програмних компетентностей та результатів навчання

На основі концепції ОП та її структури формулюються програмні компетентності, які повинні отримати здобувачі після завершення навчання. Вони охоплюють загальні (комунікативні, аналітичні, управлінські) та спеціальні (фахові) компетентності. Відповідно до них визначаються програмні результати навчання – знання, навички та здатності, які мають бути засвоєні студентами для успішної професійної діяльності.

3.2.4. Розробка змісту навчальних дисциплін

Кожна дисципліна, що входить до ОП, розробляється з урахуванням загальної концепції підготовки фахівця. Формуються навчальні плани, визначаються ключові теми, методи викладання, оцінювання та форми контролю. Окреслюються практичні аспекти навчання, такі як лабораторні заняття, стажування, виробнича практика. Також розглядається можливість

використання сучасних освітніх технологій, дистанційного навчання, інтерактивних методик.

3.2.5. Узгодження ОП із зацікавленими сторонами

Для забезпечення відповідності ОП вимогам ринку праці та стандартам освіти проводяться консультації із зацікавленими сторонами – викладачами, студентами, випускниками, роботодавцями та експертами галузі. Це дозволяє отримати зворотний зв'язок, виявити можливі недоліки, врахувати побажання щодо покращення програми та зробити її більш адаптованою до реальних потреб фахової діяльності.

3.3. Особливості міждисциплінарних ОП

3.3.1. Міждисциплінарні ОП розробляються відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Наказу МОН України № 128 від 01.02.2021 «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних ОП та затверджених стандартів для відповідних рівнів освіти». Такі ОП охоплюють знання на межі галузей та спеціальностей, що визначають їхню предметну область.

3.3.2. ОП вважається міждисциплінарною, якщо обсяг освітніх компонентів за спеціальностями, що її визначають, є приблизно рівним. За домінування однієї спеціальності програма відноситься саме до неї.

3.3.3. Міждисциплінарна ОП забезпечує досягнення результатів навчання та компетентностей відповідно до стандартів спеціальностей, які її формують, і веде до присвоєння відповідного ступеня. Випускники мають професійні та академічні права, передбачені для спеціальностей, що визначають предметну область програми.

3.3.4. Форма навчання визначається з урахуванням обмежень стандартів відповідних спеціальностей та рівнів освіти.

3.4. Етапи розгляду і погодження ОП

3.4.1. Підготовка проєкту ОП

На цьому етапі формується структура ОП, визначаються компетентності, програмні результати навчання, зміст навчальних дисциплін, а також вимоги до атестації здобувачів освіти.

3.4.2. Початковий розгляд ОП

Перший етап розгляду відбувається у випусковому відділі. На цьому етапі проєкт ОП аналізується на відповідність:

- стандартам вищої освіти;
- науково-методичним підходам до підготовки здобувачів освіти;
- законодавству України, рекомендаціям НАЗЯВО та внутрішнім нормативним документам Інституту.

За умови позитивного рішення ОП передається на розгляд Секцій Вченої ради Інституту.

3.4.3. Розгляд Секціями Вченої ради Інституту

Секція Вченої ради Інституту здійснює комплексну оцінку проєкту, зокрема:

- аналізує його збалансованість та реалістичність;
- оцінює раціональність розподілу кредитів;
- перевіряє повноту документального забезпечення;
- визначає відповідність чинним стандартам вищої освіти, нормативним документам, місії та стратегії Інституту.

Якщо ОП відповідає всім критеріям, вона оприлюднюється для громадського обговорення на офіційному сайті Інституту на строк один місяць.

3.4.4. Громадське обговорення

Протягом місяця всі зацікавлені сторони, включно зі здобувачами вищої освіти, викладачами, роботодавцями та іншими стейкхолдерами, можуть надати свої зауваження та пропозиції щодо ОП. Після завершення громадського обговорення протягом тижня робоча група аналізує отримані пропозиції. За необхідності, вносяться відповідні зміни до проєкту програми. На сайті Інституту публікується зведена таблиця пропозицій стейкхолдерів із зазначенням врахованих і відхилених рекомендацій.

3.4.5. Повторний розгляд ОП

Оновлений проєкт проходить повторний розгляд:

- випусковим відділом, де перевіряються внесені зміни та ухвалюється рішення про подальший розгляд.
- Секція Вченої ради Інституту, яка оцінює відповідність оновленого проєкту стандартам вищої освіти, нормативним документам та стратегії Інституту.

Якщо програма відповідає всім критеріям, вона рекомендується до затвердження Вченою радою Інституту.

4. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

ОП проходить фінальне обговорення на засіданні Вченої ради Інституту. Затвердження здійснюється шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх членів Вченої ради. Затверджена програма оформлюється відповідно до встановлених вимог і підписується Директором Інституту. Документ стає офіційним після затвердження.

5. МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Моніторинг ОП – це системний та безперервний процес оцінювання її змісту, реалізації та ефективності з метою забезпечення належного рівня якості, відповідності сучасним освітнім стандартам, потребам ринку праці, вимогам стейкхолдерів і стратегії розвитку закладу вищої освіти.

Задачі моніторингу ОП:

- оцінка відповідності програми сучасним науковим досягненням та тенденціям розвитку відповідної галузі;
- аналіз ефективності викладання, методів навчання та оцінювання;
- виявлення фактів імітації освітнього процесу;
- виявлення сильних сторін та недоліків ОП;
- залучення стейкхолдерів до процесу вдосконалення ОП;
- визначення необхідності оновлення змісту окремих дисциплін, навчальних методик та ресурсного забезпечення.

5.1. Порядок проведення моніторингу ОП

Регулярний моніторинг ОП складається з наступних послідовних етапів:

- формування робочої групи та визначення критеріїв моніторингу;
- збір та аналіз інформації;
- визначення сильних і слабких сторін програми;
- формування рекомендацій щодо вдосконалення програми;
- підготовка аналітичного звіту та його оприлюднення.

5.1.1. Формування робочої групи та визначення критеріїв моніторингу

Процес моніторингу розпочинається зі створення робочої групи, до складу якої входять: представники адміністрації Інституту, гарант ОП, представники об'єднань наукової молоді та стейкхолдери. Також конкретизуються терміни та порядок проведення моніторингу.

5.1.2. Збір та аналіз інформації

На цьому етапі проводиться аналіз виконання рекомендацій попередніх заходів з моніторингу ОП та їх ефект на освітній процес. Аналізуються результати регулярного опитування здобувачів вищої освіти, які оцінюють якість викладання, організацію навчального процесу, ефективність застосовуваних методів навчання та відповідність змісту дисциплін їхнім очікуванням, тощо. Оцінюються відгуки випускників щодо того, наскільки отримані знання та навички допомогли їм у професійній діяльності та роботодавців про рівень підготовки фахівців та можливі напрями вдосконалення ОП.

Здійснюється аналіз статистичних даних, зокрема рівня академічної успішності студентів, кількості випускників, їхнього подальшого працевлаштування та відповідності здобутих кваліфікацій ринковим потребам. Важливу роль відіграє оцінка тенденцій розвитку відповідної галузі науки та техніки, що дозволяє перевірити актуальність ОП та її відповідність сучасним викликам.

Формальні критерії такої оцінки наведено Додатку 2.

5.1.3. Визначення сильних і слабких сторін ОП

На основі зібраної інформації робоча група проводить комплексний аналіз ОП. Визначаються її ключові переваги, які слід зберегти та розвивати, а також проблемні аспекти, що потребують коригування. Аналізується, чи відповідає навчальний план сучасним вимогам ринку праці, чи достатньо уваги приділяється практичній підготовці студентів, чи використовуються передові методики викладання.

5.1.4. Формування рекомендацій щодо вдосконалення ОП

На основі отриманих висновків розробляються конкретні пропозиції щодо покращення ОП. Це може включати оновлення навчальних планів, перегляд змісту окремих дисциплін, впровадження нових методів навчання, розширення можливостей для академічної мобільності студентів або вдосконалення матеріально-технічної бази. Особлива увага приділяється забезпеченню міждисциплінарності освіти, інноваційній складовій, використанню цифрових технологій у навчальному процесі та посиленню зв'язків із бізнесом і науковими установами.

5.1.5. Впровадження змін та контроль їхньої ефективності

Після затвердження пропозицій щодо вдосконалення програми відбувається їхня поступова реалізація. Оновлений зміст ОП впроваджується у навчальний процес, а його ефективність відстежується упродовж визначеного періоду. Важливо забезпечити гнучкість змін, що дозволить за необхідності оперативно коригувати окремі аспекти програми відповідно до нових викликів і потреб.

5.1.6. Підготовка аналітичного звіту та його оприлюднення

Завершальним етапом моніторингу є підготовка детального аналітичного звіту, що містить оцінку ефективності ОП, висновки щодо її відповідності

сучасним вимогам та рекомендації щодо подальшого вдосконалення. Цей документ стає основою для прийняття стратегічних рішень щодо розвитку ОП та сприяє її безперервному покращенню. Звіт оприлюднюється через офіційний сайт Інституту.

6. ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Перегляд ОП є процесом, що забезпечує її актуальність, відповідність державним та міжнародним стандартам, а також адаптацію до потреб ринку праці та зацікавлених сторін. Ініціатором перегляду може бути гарант ОП, викладачі, адміністрація Інституту, акредитаційні органи, роботодавці або здобувачі вищої освіти через органи самоврядування.

6.1. Етапи перегляду ОП

Процес перегляду ОП включає кілька послідовних етапів, а саме:

- формування робочої групи та визначення критеріїв моніторингу;
- збір та аналіз інформації;
- визначення сильних і слабких сторін ОП;
- формування рекомендацій щодо вдосконалення ОП;
- підготовка аналітичного звіту та його оприлюднення.

6.1.1. Аналіз існуючого стану ОП

На цьому етапі проводиться комплексна оцінка діючої ОП. Аналізується її структура, зміст навчальних дисциплін, відповідність державним стандартам, тенденціям у відповідній галузі науки та техніки. Важливим джерелом інформації є результати моніторингу та рекомендації робочої групи, опитування студентів, випускників та роботодавців, аналіз їхніх відгуків щодо ефективності програми. Також вивчається досвід аналогічних програм у провідних закладах вищої освіти, що дозволяє виявити найкращі практики та можливі напрями вдосконалення.

6.1.2. Формування пропозицій щодо оновлення

На основі аналізу поточного стану ОП проєктна група розробляє конкретні пропозиції щодо її вдосконалення. Це може включати оновлення навчального плану, введення нових дисциплін, зміну обсягу годин для певних курсів, інтеграцію сучасних методик навчання, розвиток міждисциплінарних підходів та посилення практичної складової освіти.

6.1.3. Обговорення та узгодження змін

Процес перегляду передбачає широке обговорення запропонованих змін серед викладачів, студентів, випускників та роботодавців у форматі круглих столів, публічних слухань або консультацій із фаховими експертами галузі. Проєкт змін до ОП викладається на офіційному сайті Інституту на термін не менше одного місяця до впровадження цих змін.

6.1.4. Затвердження оновленої ОП

Після врахування всіх зауважень та пропозицій гарант ОП має подати фіналізований варіант ОП на затвердження Вченою радою Інституту.

6.2. Впровадження змін ОП

Затвердені зміни набувають чинності з нового навчального року. Оновлена ОП доводиться до відома викладачів, здобувачів та інших зацікавлених сторін через офіційні канали інформування учасників освітнього процесу.

6.3. Періодичність перегляду ОП

Перегляд ОП здійснюється не рідше одного разу на три роки. Позаплановим перегляд ОП проводиться, якщо є суттєві зміни у вимогах до підготовки фахівців, законодавчих нормах чи зацікавленості роботодавців у модернізації програми.

7. ПРИПИНЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

7.1. Рішення щодо припинення реалізації ОП приймається вченою радою Інституту. Остаточне затвердження цього рішення оформлюється відповідним наказом директора Інституту. Ініціювати процес закриття ОП, надавши детальне обґрунтування щодо необхідності припинення її реалізації, можуть:

- адміністрація Інституту;
- структурні підрозділи Інституту, що забезпечують реалізацію ОП;
- група аспірантури та докторантури;
- гарант ОП.

7.2. Основними підставами для закриття ОП можуть бути:

- негативні висновки щодо якості реалізації ОП, отримані за результатами акредитації, внутрішнього або зовнішнього оцінювання її ефективності та відповідності встановленим стандартам якості освіти;
- відсутність набору здобувачів вищої освіти на програму протягом двох послідовних років після випуску останнього набору.

7.3. Процедура закриття ОП передбачає аналіз її актуальності, перспектив подальшого функціонування та впливу на академічну спільноту.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Це Положення набирає чинності з моменту затвердження Вченою радою Інституту. Воно є обов'язковим для виконання всіма структурними підрозділами Інституту.

8.2. Контроль за виконанням Положення здійснює директор Інституту або уповноважена ним особа.

8.3. Внесення змін до Положення здійснюється за рішенням Вченої ради Інституту, з обов'язковим повідомленням усіх зацікавлених сторін.

ДОДАТОК 1. КІЛЬКІСНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРОЕКТУ ОП

1. Можливості індивідуалізації освітньої траєкторії

Кількісний показник – кількість дисциплін вільного вибору

Незадовільно (0): сумарна кількість дисциплін вільного вибору менше 40 % від загальної кількості дисциплін ОП.

Задовільно (1): сумарна кількість дисциплін вільного вибору складає 40-70 % від загальної кількості дисциплін ОП.

Добре (2): сумарна кількість дисциплін вільного вибору більше 70 % від загальної кількості дисциплін ОП.

2. Співвідношення теоретичних та практичних занять.

Кількісний показник – кількість годин на практичні заняття до теоретичних:

Незадовільно (0): менше 25% від загального обсягу програми.

Задовільно (1): 25–50% від загального обсягу програми.

Добре (2): понад 50 % від загального обсягу програми.

4. Рівень професійної підготовки викладачів, що забезпечують програму

Кількісний показник – частка викладачів з вченим званням за спеціальністю ОП

Незадовільно (0): менше 50 %.

Задовільно (1): 50–75 %.

Добре (2): понад 75 %.

5. Рівень інтеграції міждисциплінарних знань в ОП

Кількісний показник – частка дисциплін, що включають міждисциплінарний підхід:

Незадовільно (0): Менше 30 % дисциплін мають міждисциплінарний підхід.

Задовільно (1): 30–50 % дисциплін мають міждисциплінарний підхід.

Добре (2): Понад 50 % дисциплін мають міждисциплінарний підхід.

7. Інноваційний показник.

Кількісний показник – частка дисциплін, що включають інноваційні аспекти

Незадовільно (0): менше 20 % дисциплін.

Задовільно (1): 20–40 % дисциплін.

Добре (2): понад 40 % дисциплін.

8. Комунікативні навички.

Кількісний показник – частка дисциплін, що розвивають комунікативні навички.

Незадовільно (0): менше 30 % дисциплін.

Задовільно (1): 30–50 % дисциплін.

Добре (2): понад 50 % дисциплін.

9. Пріоритетність дисциплін ОП.

Кількісний показник – частка дисциплін, що відповідають пріоритетним науковим напрямкам.

Незадовільно (0): менше 50 % дисциплін.

Задовільно (1): 50–75 % дисциплін.

Добре (2): понад 75 % дисциплін.

10. Ціннісна орієнтованість дисциплін ОП.

Кількісний показник – частка дисциплін, що розвивають ціннісні компетентності, такі як академічна доброчесність, прагнення збереження навколишнього середовища, принципів економіки сталого розвитку, тощо.

Незадовільно (0): менше 50 %.

Задовільно (1): 50–70 %.

Добре (2): понад 70 %.

ДОДАТОК 2. КІЛЬКІСНІ КРИТЕРІЇ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОП

1. Зміна показника якості ОП відповідно до п. 5 та Додатку 1.

Незадовільно (0): сумарний показник зменшився.

Задовільно (1): сумарний показник не змінився.

Добре (2): сумарний показник зріс.

2. Середня кількість заяв на вступ на ОП відносно кількості бюджетних місць.

Незадовільно (0): кількість вступників менша за кількість бюджетних місць.

Задовільно (1): кількість вступників дорівнює кількості бюджетних місць.

Добре (2): кількість вступників більша за кількість бюджетних місць.

3. Кількість нових компетенцій чи результатів навчання, запроваджених в рамках ОП.

Незадовільно (0): 0.

Задовільно (1): 1-3.

Добре (2): більше 3.

4. Частка дисциплін, оновлених за період після останнього моніторингу

Незадовільно (0): Менше 50% дисциплін оновлено.

Задовільно (1): 50–75% дисциплін оновлено.

Добре (2): Понад 75% дисциплін оновлено.

5. Кількість нових дисциплін, доданих в ОП за період після останнього моніторингу

Незадовільно (0): Менше 50% дисциплін оновлено.

Задовільно (1): 50–75% дисциплін оновлено.

Добре (2): Понад 75% дисциплін оновлено.

6. Середній бал успішності здобувачів освіти:

Незадовільно (0): менше 70 зі 100.

Задовільно (1): від 70 до 80 зі 100.

Добре (2): більше 80 зі 100.

7. Задоволеність здобувачів освіти освітньою програмою:

Незадовільно (0): менше 50 % здобувачів позитивно оцінюють ОП.

Задовільно (1): 50-75 % здобувачів позитивно оцінюють ОП.

Добре (2): більше 75 % здобувачів позитивно оцінюють ОП.

8. Процент випускників, які закінчують навчання успішним захистом дисертації:

Незадовільно (0): менше 25 %.

Задовільно (1): 25-75 %.

Добре (2): більше 75 %.

9. Процент працевлаштованих випускників на перший рік після закінчення навчання:

Незадовільно (0): менше 50 %.

Задовільно (1): 50-70 %.

Добре (2): більше 70 %.

10. Процент випускників, які займають посади відповідно до спеціальності:

Незадовільно (0): менше 40 %.

Задовільно (1): 40-60 %.

Добре (2): більше 60 %.

11. Відсоток відгуків роботодавців, які задоволені рівнем підготовки випускників:

Незадовільно (0): менше 60%.

Задовільно (1): 60-90%.

Добре (2): більше 90%.

12. Справедливість процедур оцінювання результатів навчання відповідно до результатів опитування здобувачів вищої освіти.

Незадовільно (0): менше 75 % здобувачів вважають оцінювання справедливим.

Задовільно (1): 75-90 % здобувачів вважають оцінювання справедливим.

Добре (2): більше 90 % здобувачів вважають оцінювання справедливим.

13. Кількість нових викладачів, залучених до реалізації ОП

Незадовільно (0): 0.

Задовільно (1): 1-3.

Добре (2): більше 3.

15. Кількість викладачів, що підвищили наукову чи педагогічну кваліфікацію.

Незадовільно (0): коригування навчальних планів менше ніж 5 % від всіх дисциплін.

Задовільно (1): коригування навчальних планів 5-15 % від всіх дисциплін.

Добре (2): коригування навчальних планів більше ніж 15 % від всіх дисциплін.

16. Кількість здобувачів вищої освіти, що долучались до академічної мобільності

Незадовільно (0): 0.

Задовільно (1): 1-3.

Добре (2): більше 3.